

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2022-2025 d. 23-09-2025

Mødedato Tirsdag d. 23. september 2025 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, Stalden, Nørregade 36, Indgang X, 5000 Odense C

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Sprøjteophør på specifikke matrikler omfattet af boringsnære beskyttelsesområder.....	4
Lukket: B-sag: Byudstyr på busstoppesteder i Odense Kommune.....	7
C-sag: Handleplan for Natur og Miljø.....	8
C-sag: Revidering af Klimahandleplan 2025.....	11
C-sag: Status på grøn trepart.....	12
D-sag: Præsentation af ny stadsarkitekt og opdatering på Bygherreguiden.....	14
D-sag: Status på kollektiv trafik efter 1. halvår 2025.....	15
D-sag: Det nationale ekspertudvalgs anbefalingerne til fremtidens lokale kollektive transport.....	18
D-sag: Forskningsstrategi.....	20
D-sag: Orientering om kommende udbud på bybusser.....	24
D-sag: Aktuelle sager.....	25

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-A26-12-24

Sagsresumé

Godkendelse af dagsorden til Klima- og Miljøudvalget den 23. september 2025

Indstilling

Dagsordenen fremsendes til godkendelse.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Punkt 2: Sprøjteophør på specifikke matrikler omfattet af boringsnære beskyttelsesområder

09.08.28-K08-2-25

Sagsresumé

Denne sag handler om at beskytte drikkevandet i Odense Kommune ved at sikre sprøjtefri drift ved boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Klima- og Miljøforvaltningen anmoder om byrådets godkendelse til at udvise vilje til at udstede påbud efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24 a og 26 a, hvis det ikke er muligt at opnå frivillige aftaler med lodsejere indenfor de berørte områder.

Din Vandforsyning har nu opnået enighed med flere lodsejere om sprøjteophør på konkrete arealer. Arealerne dækker BNBO og tilknyttede områder under hensyn til at sikre drikkevandet fremadrettet. Aftalerne er indgået mellem Din Vandforsyning og lodsejerne og forudsætter, at kommunen formelt har mulighed for at udstede påbud, hvis det skulle blive nødvendigt.

Byrådet har den 27. oktober 2021 og den 4. oktober 2024 truffet beslutning om, at kommunen kan udstede sprøjteforbud i BNBO, at vandforsyningerne afholder udgifter til kompensation samt at kommunen om nødvendigt vil udvise vilje til ekspropriation.

Forvaltningen anbefaler derfor, at byrådet godkender, at der udvises vilje til at anvende påbud, hvis det skulle blive nødvendigt. Byrådet har senest behandlet tilsvarende sager vedrørende andre områder den 7. maj 2025 og den 24. september 2025.

Effekt

Et sundere Odense

Beskyttelse af BNBO vil styrke beskyttelsen af kommunens drikkevandsboringer, som er med til at sikre sundheden for Odense Kommunes borgere.

En storby i vækst

Beskyttelse af BNBO'erne er med til at sikre vandforsyningen i hele Odense Kommune, og dermed også til de nye boligområder, der allerede er bebygget og de områder, som er planlagt.

En klima- og miljøvenlig storby

Et sprøjteforbud på aftalearealerne indgået mellem henholdsvis VandCenter Syd og Din Vandforsyning og deres respektive lodsejere vil bidrage til at opnå målet om 500 ekstra hektar nyt pesticidfrit areal i 2025.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender, at forvaltningen bemyndiges til at udstede påbud efter miljøbeskyttelseslovens §§ 24 a og 26 a om ophør af sprøjtning, som beskrevet i sagsfremstillingen, for de specifikke arealer aftalt mellem vandforsyning og lodsejer jf. kortbilaget.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er de områder, hvor grundvandet strømmer til drikkevandsboringer inden for et år.

For at beskytte disse områder mod forurening fra pesticider har byrådet tidligere truffet følgende beslutninger:

- Den 27. oktober 2021 besluttede byrådet, at kommunen kan udstede påbud om sprøjteforbud i BNBO, og at vandforsyningerne skal afholde udgifterne til kompensation.
- Den 4. oktober 2024 bekræftede byrådet, at kommunen vil udvise den nødvendige vilje til ekspropriation, hvis frivillige aftaler, ikke kan opnås.

Siden byrådets beslutning er der gennemført forhandlinger imellem vandforsyninger og berørte lodsejere. I forhandlingerne er der taget hensyn til lodsejernes fremtidige arealdrift, hvorfor arealudpegningen har ændret sig. Derfor skal byrådet nu godkende det specifikke areal, det drejer sig om.

Frivillige aftaler som primær tilgang

Det er forvaltningens klare ønske, at sprøjteophør sker gennem frivillige aftaler. Det er forvaltningens oplevelse, at der er en god og konstruktiv dialog mellem vandforsyningerne, lodsejerne og kommunen, og der er en vilje til at finde fælles løsninger.

Lodsejerne kompenseres økonomisk for det areal, der ligger indenfor BNBO og på baggrund af konkrete aftaler evt. også arronderede arealer. Med arronderede arealer forstås, at arealerne fortsat har en funktionel og hensigtsmæssig placering for lodsejeren.

Din Vandforsyning er sammen med en eller flere berørte lodsejere nået til enighed om hensigtsmæssige afgrænsninger for fremtidigt sprøjteforbud samt kompensation herfor. Der er på den baggrund fremsendt tilbud om frivillige aftaler til lodsejerne. Kortbilag for de konkrete områder er vedlagt sagen.

Alle udgifter til kompensation afholdes af vandforsyningerne, i dette tilfælde Din Vandforsyning.

Uddybende om kompensation til lodsejere

Berørte lodsejere skal have fuld erstatning for deres tab. Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens §§ 24 a og 26 a. Når der er tale om ekspropriation eller ekspropriationslignende vilkår, er det muligt for lodsejerne at opnå skattefritagelse i forbindelse med salget af det pågældende areal. Skattemyndighederne foretager en konkret vurdering ved hver frivillig aftale, der indgås, for at vurdere, om der er tale om ekspropriationslignende vilkår og derved kan være omfattet af skattefritagelse.

Der er mellem kommunen og vandforsyningen en forståelse for, at omkostninger til indgåelse af de frivillige aftaler finansieres af de vandforsyninger, der har fordelen af indsatsen.

Påbud efter Miljøbeskyttelseslovens §§ 24 a og 26 a (Ekspropriationsindgreb)

Hvis det ikke er muligt at indgå frivillige aftaler med de berørte lodsejere, skal kommunen udstede påbud efter gældende regler i miljøbeskyttelseslovens § 24 a. Altså et ekspropriationsindgreb over en del af råderetten til arealet med et påbud om sprøjtefrihed. Erstatningen vil også i dette tilfælde betales af Din Vandforsyning på baggrund af byrådets principbeslutning på byrådsmødet den 27. oktober 2021.

Erstatningen opgøres på baggrund af en konkret individuel vurdering af konsekvenserne for den enkelte ejendom.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Det er Din Vandforsyning, der afholder udgifterne til de aftaler, der indgås med de berørte lodsejere om sprøjteophør i BNBO'erne og tilknyttede arealer.

Bilag

Kortbilag - Tinglysningsrids Søhusvej 159

Punkt 3: Lukket: B-sag: Byudstyr på busstoppesteder i Odense Kommune

13.05.16-G01-39-25

Punkt 4: C-sag: Handleplan for Natur og Miljø

01.05.12-P15-1-24

Sagsresumé

Denne sag handler om den nye handleplan for natur og miljø. Formålet med handleplanen er at koordinere og dermed styrke forvaltningens indsats på natur- og miljøområdet. Handleplanen sætter fokus på de mange gode igangværende projekter og resultater, der er med til at skabe synergi på området.

Natur- og miljøindsatser påvirker ofte flere odensemål og FN's verdensmål samtidigt. Når en ny skov rejses i et indvindingsområde, vil det både påvirke CO₂-udledningen, drikkevandets kvalitet, biodiversiteten etc. Handleplanen er med til at tydeliggøre de sammenhænge og synergieffekter, der bidrager til flere målsætninger samtidigt.

Udvalget skal med denne sag drøfte forvaltningens udkast til handleplanen med henblik på en senere sag, hvor handleplanen skal godkendes.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter forvaltningens udkast til "Handleplan for Natur og Miljø" (vedlagt i bilag).

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøforvaltningen ønsker med Handleplan for Natur og Miljø at fremme en mere helhedsorienteret tilgang til arbejdet på Natur- og Miljøområdet. Formålet med planen er således at styrke forvaltningens indsats på området og sætte fokus på de sammenhænge og synergieffekter, der er på tværs af indsatsområder. Handleplan for Natur og Miljø er vedlagt som bilag 1.

Mere skov og bedre natur kan bl.a. påvirke håndteringen af overfladevand, grundvandets tilstand og mængden af forurening, der udledes i Odense Kommune. Derfor er den helhedsorienterede tilgang så vigtig på natur- og miljøområdet, så der sikres det bedst mulige resultat af de indsatser, der planlægges.

Odense Kommunes vision om at skabe balance i byudviklingen er bundet op på et fælles ansvar for de planetære grænser, som på globalt plan er overskredet for biodiversitet, forurening, klima, kvælstof- og fosforudledning, arealanvendelse og vores forbrug af ferskvand. For at opnå økosystemer i balance skal indsatser for vand, klima og miljø udarbejdes i synergi og have øje for brug af arealer og skabelse af værdi på den begrænsede plads.

Det er ambitionen at fremhæve netop disse synergier på tværs af projekter i handleplanen.

Handleplanen er bygget op omkring fire hovedretninger:

- Mere skov og bedre natur
- Renere vand i Odense
- Mindre forurening i Odense
- Partnerskaber

Hver hovedretning starter med en introduktion til det overordnede emne. Herefter beskriver planen en række indsatsområder. For hvert indsatsområde beskriver handleplanen: Ambitionen med den pågældende indsats, hvad indsatsen går ud på i praksis, potentialerne for indsatsen, samt hvilken økonomi der er for indsatsen og sidst en tidshorizont for indsatsen.

Hovedretning 1: Mere skov og bedre natur

Odenses Kommunes natur- og miljøindsats tager afsæt i, at naturen er under pres globalt og lokalt – fra arealmangel, over modstridende interesser til klimaforandringer. Derfor er det vigtigt både at skabe ny natur og forbedre eksisterende områder.

Landbrugsarealer fylder meget og rummer potentiale for omlægning til skov, enge og vandløb, som kan styrke biodiversiteten. Samtidig kræver oversvømmelser og skybrud afledt af klimaforandringerne øget fokus på klimatilpasning og kystbeskyttelse.

Mere skov og bedre natur gavner både dyreliv og mennesker. Det skaber levesteder, øger trivsel og bidrager til CO₂-optag, hvilket understøtter Odenses ambition om at være en grønnere storby.

Hovedretningen beskriver indsatser omkring: Skove og overdrev, Ådale og moser, Kystbeskyttelse, Bekæmpelse af kæmpebjørneklo, Grøn trepart, Biodiversitet samt Klimatilpasning.

Hovedretning 2: Renere vand i Odense

Odense Kommune er under pres fra stigende vandmængder – ovenfra, fra siden og nedefra. Med 'Handleplan for vandets kredsløb' fra 2024 sætter kommunen en ambitiøs retning for håndtering af vandets konsekvenser for natur, miljø og sundhed.

Rent vand handler om at beskytte grund- og drikkevand, blandt andet gennem sprøjtefri drift i boringsnære områder via frivillige aftaler med lodsejere og vandforsyninger.

Samtidig skal det sikres, at vand fra erhverv håndteres ansvarligt, så det ikke belaster naturen med uønsket kemi. Gode samarbejder med erhvervslivet er afgørende for at beskytte både miljø og mennesker.

Hovedretningen beskriver indsatser vedrørende: Vandets kredsløb, Grundvandsbeskyttelse, Drikkevand, Boringsnære beskyttelsesområder, Spildevand, Gartnerier samt Vandhåndtering.

Hovedretning 3: Mindre forurening

For at gøre Odense mindre forurenede arbejder kommunen bredt med luft, støj, affald og forurening fra virksomheder og landbrug. Mindre forurening forbedrer miljøet og støtter målet om klimaneutralitet i 2030.

Flere indsatser bygger på eksisterende planer, som Støjhandlingsplan 2024–2029 og Affaldsplan 2021–2032. De sætter rammer for, hvordan vi håndterer støj og affald i byen.

Et vigtigt fokus er samarbejdet med erhvervslivet, især virksomheder og landbrug. Gennem dialog og tilsyn skaber vi bedre resultater og et sundt miljø – både for naturen og for erhvervslivet.

Hovedretningen beskriver indsatser vedrørende: Støj, Affald, Landbrug, Luftkvalitet, Forurenede jord, olietanke og anlægsprojekter, Produktionsvirksomheder, VVM samt Rottebekæmpelse.

Hovedretning 4: Partnerskaber

Partnerskaber og samarbejder er afgørende for Odenses natur- og miljøindsatser. Uden dialog med jordejere, eksperter og aktører omkring fjorden når vi ikke målene om at blive Danmarks grønneste storby eller klimaneutral i 2030.

Den grønne trepart viser, hvordan fælles ansvar og løsninger er nødvendige – især når det gælder biodiversitet og miljøet i og omkring fjorden.

Gennem partnerskaber får kommunen adgang til vigtig viden og sparring, fx når vi skal udpege nye naturområder eller styrke miljøet i fjorden. Her er dialog med landbrug, grønne organisationer og andre interessenter helt central.

Hovedretningen beskriver partnerskaber vedrørende: Det Grønne Råd, Havørred Fyn, Skovrejsning, Grønt Topmøde samt Odense Fjord Samarbejdet.

Det videre forløb

På baggrund af drøftelsen af forvaltningens udkast til Handleplan for Natur og Miljø på dette møde vil forvaltningen forberede en sag til Klima- og Miljøudvalget med henblik på godkendelse af handleplanen.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune.

Bilag

Handleplan for Natur & Miljø

Punkt 5: C-sag: Revidering af Klimahandleplan 2025

01.30.10-P15-1-25

Sagsresumé

Denne sag handler om den årlige revidering af Odense Kommunes klimahandleplan.

Byrådet vedtog Klimahandleplan 2025 på mødet den 5. februar 2025. Som en del af det årshjul, der er aftalt for klimahandleplanen, skal planen revideres årligt. I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte revideringen af Klimahandleplan 2025, herunder hvilke justeringer og eventuelle tilføjelser, udvalget ønsker til Klimahandleplan 2026.

På mødet vil Klima- og Miljøforvaltningen præsentere udvalget for forvaltningens konkrete forslag til ændringer af klimahandleplanen, herunder forslag til ændringer på baggrund af inddragelsen af de lokale klimaorganisationer. Herudover vil forvaltningen præsentere et udkast til processen for vedtagelsen af Klimahandleplan 2026.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter revideringen af Odense Kommunes klimahandleplan.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Der henvises til sagsresuméet.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser. De økonomiske konsekvenser for en senere beslutningssag vil fremgå af denne.

Punkt 6: C-sag: Status på grøn trepart

00.22.00-A26-12-24

Sagsresumé

Denne sag handler om en status på arbejdet med den lokale grønne trepart ved Odense Fjord, hvor kommunen i samarbejde med lodsejere, nabokommuner og nationale organisationer er i gang med at udarbejde en omlægningsplan. Planen skal reducere kvælstofudledning, fremme naturgenopretning og understøtte både lokale og nationale klimamål.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter status for den lokale grønne trepart samt perspektiver og ønsker til den videre proces.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Sagsfremstilling

Den Grønne Trepart er et nationalt samarbejde mellem staten, kommunerne, landbrugets organisationer og Danmarks Naturfredningsforening. Formålet er at omlægge dele af det danske landskab for at skabe mere natur, renere vandmiljøer, mindre klimagasudledning og en bæredygtig omstilling af landbruget.

På landsplan er der i aftalen ”Implementering af et Grønt Danmark” bl.a. fastsat mål om:

- Udtagning af 140.000 ha lavbundslande frem mod 2030.
- Reduktion af kvælstofudledning med 13.800 tons.
- Skovrejsning på 250.000 ha, heraf 100.000 ha urørt skov, frem mod 2045.
- Beskyttelse af 20 % af Danmarks areal som natur.

I Odense er der etableret en lokal grøn trepart omkring Odense Fjord, hvor kommunen samarbejder med nabokommuner, lodsejere, landbrugsorganisationer og naturforeninger om en lokal omlægningsplan. Planen skal behandles politisk inden udgangen af 2025 og bidrager til:

- Reduktion af kvælstofudledning med ca. 314 ton til den indre fjord og ca. 10 ton til den ydre fjord frem mod 2030.
- Udtagning af kulstofrige lavbundslande for at mindske klimagasudledning.
- Skovrejsning og naturgenopretning, der skaber mere og bedre sammenhængende natur.
- Forbedring af vandmiljøet og opnåelse af god økologisk tilstand i fjorden og kystvande.

Status for lokal grøn trepart ved Odense Fjord

Odense Kommune har udarbejdet et udkast til omlægningsplanen, som er tilgængeligt via [kommunens hjemmeside](#). Planen omfatter bl.a. kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og skovrejsning og dækker ca. 4.400 ha landbrugsjord. Det er en dynamisk plan, som løbende opdateres, og alle projekter vil blive udformet i tæt dialog med lodsejerne.

Den lokale grønne trepart har afholdt flere møder, og kommissoriet blev godkendt i maj 2025. Der er allerede igangsat forundersøgelser til konkrete projekter.

Den Lokale Trepart for Odense Fjord består af:

- Repræsentanter fra kommunerne i oplandet.
- Repræsentanter fra lokale landbrugsorganisationer.
- Repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening.
- Naturstyrelsen.

Økonomi forbundet med lokal grøn trepart

Der er afsat statslige midler via Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT), som er statslige midler til nye kommunale opgaver, til at understøtte den administrative del af arbejdet med omlægningsplanen. Derudover er økonomien afhængig af de indsatser som kommunen træffer beslutning om at gennemføre.

Vådområder og lavbundsprojekter er fuldt finansieret af staten og EU. Det er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), der vurderer, om kommunernes projektforslag er omkostningseffektive og har tilstrækkelig kvælstofreducerende effekt. Kun projekter, der lever op til disse krav, kan få tilsagn om finansiering. Tilsagn gives på baggrund af en landsdækkende prioritering.

Skovrejsningsprojekter er delvist finansieret af staten, som dækker 25 % af udgifterne. De resterende 75 % af finansieringen til arealopkøb, skovrejsning og projektledelse skal findes lokalt, fx gennem samarbejder mellem Odense Kommune og kommunens vandforsyninger, hvor de har interesse i grundvandsbeskyttelse.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, er der ingen økonomiske konsekvenser. De økonomiske konsekvenser for en senere beslutningssag vil fremgå af denne.

Punkt 7: D-sag: Præsentation af ny stadsarkitekt og opdatering på Bygherreguiden

00.15.00-A21-4-25

Sagsresumé

På mødet får udvalget besøg af Odenses nye stadsarkitekt, Susanne Renée Grunkin, som vil præsentere sine visioner for rollen og det fremtidige samarbejde med Klima- og Miljøudvalget.

Stadsarkitekten vil særligt fremhæve klimadagsordenen som en central drivkraft i byens udvikling – både i forhold til bæredygtigt byggeri og udviklingen af grønne og klimatilpassede byrum.

I forlængelse af præsentationen fra stadsarkitekten får udvalget en opdatering på Bygherreguiden "Klima og kvalitet i Odenses byudvikling", som blev vedtaget sammen med Kommuneplan 2024-2036. Guiden skal nu implementeres i det daglige arbejde og fungere som et strategisk redskab i byens klimavenlige udvikling.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget tager præsentationen til efterretning.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Punkt 8: D-sag: Status på kollektiv trafik efter 1. halvår 2025

13.05.16-G01-35-24

Sagsresumé

Denne sag handler om status på den kollektive trafik i Odense, og opfølgning på arbejdet med at sikre økonomisk balance i bybusserne i Odense.

Samlet set er der fortsat flere buspassagerer efter rutejusteringerne i januar 2024. Det er de busruter, der har kørt med højere frekvens siden januar 2024, der primært har fremgangen. Det tyder overordnet set på, at Klima- og Miljøudvalgets beslutninger om omprioriteringer i bybusserne giver den forventede passagerstigning.

De overordnede tendenser for bybusserne efter 1. halvår 2025 er:

- Der har på tværs af næsten alle bybusruter været lidt færre passagerer end forventet.
- Bybusruter med højere frekvens har fortsat flere passagerer end i 2023.
- Forventede omkostninger til busdrift er nedjusteret en smule i forhold budget 2025.
- Forbrug af teletaxa er sammenligneligt med niveauet i 2024.

Klima- og Miljøudvalget får løbende status på bybusserne, efter byrådet i december 2022 besluttede tiltag, der skulle forbedre økonomien i den kollektive trafik. Udvalget besluttede som del af det opfølgende arbejde i efteråret 2023 en række ændringer i bybusserne, der bl.a. betød flere afgange på nogle ruter og færre afgange på andre ruter.

Med denne sag får udvalget status med foreløbige regnskabstal for bybusserne efter 1. halvår 2025, og passagertal for de ruter ændringerne i bybusserne har haft betydning for.

Foreløbige regnskabstal for bybusserne efter 1. halvår 2025

FynBus sender løbende status på passagertal, omkostningsindeks og teletaxature, sammenholdt med budgettet for året.

Passagertal

Der er fortsat flere passagerer både i de kommunale bybusser og i den kollektive trafik som helhed sammenlignet med samme periode i 2023 – før implementeringen af Klima- og Miljøudvalgets rutejusteringer på bybusserne.

I første halvår af 2023 havde bybusserne ca. 1,93 mio. passagerer. I samme periode i 2025 er passagertallet steget til ca. 1,98 mio.

Den samme tendens ses i hele den kollektive trafik i Odense, hvor både de regionale busser og Odense Letbane også har oplevet en væsentlig fremgang i passagertallet. I sommeren 2024 omprioriterede FynBus de regionale ruter med henblik på at give nogle ruter en højere frekvens, hvilket tydeligt har bidraget til en passagerfremgang – ligesom på bybusserne, hvor en bedre frekvens også har haft en positiv effekt.

Trods den positive udvikling i passagerer i den kollektiv trafik er passagertallene efter 1. halvår 2025 ca. 3,5 % lavere i bybusserne end forventet i budget 2025, svarende til ca. 75.000 færre passagerer.

Omkostningsindeks for bybusserne

Forventningerne til omkostninger til buskørsel er pr. juni 2025 nedjusteret med 4,5 mio. kr. i forhold til budget 2025 på baggrund af omkostningsindekset. Det skyldes, at omkostningsindekset for både diesel og el, men især diesel, forventes at være lavere end budgettet. Omkostningsindekset omfatter bl.a. brændstof, chaufførlønninger, materialer og renter.

Teletaxa

Der har været flere teletaxature end forventet i første halvår. Set i forhold til budgettet er den forventede udgift til teletaxa på den baggrund øget en smule med ca. 50.000 kr. Efter første halvår skønnes den samlede udgift til teletaxature i 2025 at blive ca. 0,6 mio. kr. – svarende til ca. 10.000 ture, hvilket også var tilfældet i 2024.

Opfølgning på ændringer i bybusserne

For at bringe økonomien for bybusserne i Odense i balance, besluttede Klima- og Miljøudvalget den 29. august og 19. september 2023 rutejusteringer for henholdsvis 13,6 mio. kr. og 10,5 mio. kr., samt en teletaxamodel for Lumby, Villestoft, Brændekilde, Tietgenbyen og Allesø. Med beslutningerne blev der omprioriteret i bybusserne ved at 8,8 mio. kr. af besparelserne fra rutejusteringerne blev geninvesteret i andre ruter.

Ændringerne er implementeret pr. 14. januar 2024. Nogle bybusruter har som følge heraf fået flere afgang, andre har fået færre afgang eller tidsrum for kørsel, imens enkelte ruter er nedlagt.

Baggrunden for rutejusteringer og omprioriteringer har været et ønske om at sikre mest muligt bus, der hvor potentialet og kundegrundlaget var størst. Forventningen har været, at:

- Der ville komme flere passagerer på de ruter, hvor der blev indført flere afgang.
- Der ville komme et fald i antallet af passagerer på de ruter, hvor der blev færre afgang.

Foreløbige resultater efter rutejusteringer og omprioriteringer

Udviklingen i antallet af passagerer efter ændringerne i bybusserne er i store træk som forventet, dog med en større brug af teletaxaordningerne end antaget.

De foreløbige resultater er:

- Ruter med højere frekvens har haft en stigning i passagerer på ca. 15 %, hvilket er på niveau med forventningen.
- Ruter med lavere frekvens har oplevet et passagerfald på ca. 72.000 årligt, hvilket er 11 % mere end forventet.

De foreløbige resultater er sammenholdt med forventningerne forud for implementering i tabel 1.

Tabel 1: Overblik over foreløbige resultater for 2025

	Foreløbige resultater	Forventning	Uddybning
Ruter med højere frekvens <i>Rute 35, 55 og rute 85 (kun Skibhusradial)</i>	Vækst på 15 %, svarende til ca. 140.740 flere passagerer i uge 3-26, sammenlignet med samme periode i 2023.	15 % vækst, svarende til ca. 307.000 passagerer årligt.	Rute 35 ligger over det forventede passagertal, rute 55/56 er på niveau, mens rute 85 har tilbagegang i forhold til 2024 og stort set på niveau med 2023.
Ruter med lavere frekvens <i>Rute 10, 45-46 og rute 85 (OBC-Højby)</i>	Frafald svarende til 72.000 passagerer per år.	53.800 passagerer per år frafalder kollektiv trafik.	Passagerfracald ca. 11 % højere end forventet.
Teletaxaløsninger	4.633 passagerer i første halvår svarende til ca. 9.300 forventede passagerer i 2025	5.000 passagerer årligt. Det forventet resultat for 2024 er 9.560.	Flere teletaxature end forventet betyder, at teletaxaudgifterne forventes at blive 50.000 kr. højere end budgetteret netto kørselsudgift.

Ændringer på rute 55A, 56A og 35 – gældende fra 3. august

På Klima- og Miljøudvalgets møde den 4. februar 2025 blev det besluttet at øge frekvensen på rute 55-56, som i den forbindelse har fået ny betegnelse: rute 55A-56A. Ændringen forventes at medføre en årlig passagerstigning på mindst 80.000 på hele ruten.

Den 11. marts 2025 vedtog udvalget desuden en mindre rutejustering på rute 35 i Skt. Klemens, hvilket forventes at medføre, at cirka 1.000 passagerer får lidt længere til deres stoppested. Omlægningen giver samtidig en årlig besparelse for Odense Kommune på 0,3 mio. kr.

Da begge ændringer først trådte i kraft den 3. august 2025, indgår de ikke i den aktuelle statusopgørelse.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Bilag

Status for passagertal og omkostningsindeks for Odense Bybusser pr. 2 kvartal 2025

Punkt 9: D-sag: Det nationale ekspertudvalgs anbefalingerne til fremtidens lokale kollektive transport

13.05.16-G01-40-25

Sagsresumé

Med denne sag får udvalget en status på det nationale ekspertudvalgs arbejde med anbefalinger til fremtidens lokale kollektive trafik. Formålet med ekspertudvalgets arbejde har været at udvikle en ny struktur for busbetjening i Danmark, der sikrer bedre dækning i både byer og yderområder samt billigere offentlig transport for unge med langt til uddannelse.

Regeringen vil i løbet af andet halvår tage stilling til, hvordan der skal følges op på ekspertudvalgets anbefalingerne, herunder hvilke elementer der skal omsættes til konkret politik og eventuelle initiativer.

Baggrund om ekspertudvalgets arbejde

Ekspertudvalget blev nedsat af transportministeren i maj 2023 som led i regeringsgrundlaget 'Ansvar for Danmark' (december 2022). Udvalgets arbejde har været opdelt i tre faser:

1. Kortlægning af borgernes transportbehov og udvikling af nye mobilitetstilbud.
2. Analyse af trafikelskabernes økonomi og takststrukturer.
3. Anbefalinger til ny struktur og organisering af lokal kollektiv trafik.

Fase 1 blev afrapporteret i maj 2024. Fase 3 blev afsluttet i marts 2025, og fase 2 samt de samlede anbefalinger blev afleveret i juni 2025. Det er derfor sidstnævnte, fase 2, og de samlede anbefalinger Klima- og Miljøudvalget orienteres om med denne sag.

Ekspertudvalget samlede anbefalinger

I juni 2025 afleverede ekspertudvalget deres endelige anbefalinger til fremtidens lokale kollektive transport.

Ekspertudvalget anbefaler en markant styrkelse af den kollektive trafik for at imødekomme fremtidens mobilitetsbehov. Baggrunden er flere biler, øget trængsel og færre passagerer, hvilket udfordrer klima, fremkommelighed og tilgængelighed. Udvalget ser stort potentiale i at gøre kollektiv trafik mere attraktiv, sammenhængende og fleksibel – både i by og på land. Målet er en bæredygtig transportsektor, hvor kollektiv trafik spiller en central rolle i den grønne omstilling og sikrer mobilitet for alle.

Udvalgets anbefalinger er samlet under seks temaer:

- 1. Strategisk hovednet**
Etablering af et sammenhængende hovednet af busser og tog, der binder større byer og transportkorridorer sammen.
- 2. Fleksible løsninger i landområder**
Behovsstyrede og fleksible transportformer i tyndt befolkede områder – fx samkørsel, minibusser og civilsamfundsdrivne løsninger.
- 3. Sammenhængende transportsystem**
Bedre integration mellem aktører og transportformer med fokus på nem overgang og fælles planlægning.
- 4. Enklere og mere retfærdigt takstsystem**
Gennemskuelige og ensartede takster med færre produkter og harmoniserede priser – fx via en billetforenkling og prisloft.
- 5. Styrket brug af data og innovation**
Øget anvendelse af digitale løsninger, data og teknologi til forbedring af planlægning, drift og brugeroplevelse.
- 6. Nye rammer for organisering og ansvar**
Revurdering af organiseringen af den kollektive transport – herunder rollefordeling, finansiering og samarbejde mellem stat, regioner og kommuner.

Afrapportering på fase 2: De fire takstmodeller

I fase 2 har ekspertudvalget analyseret økonomien i den kollektive trafik og præsenteret fire takstmodeller, der kan øge markedsandelen uden at øge tilskudsbehovet. Modellerne bygger på økonomiske analyser og indeholder bl.a. prisloft (capping), off-peak-rabat, 25 % pensionistabat og forenkling af billetprodukter.

De fire modeller fremgår i tabellen nedenfor.

Tabel med de fire modeller

1. Fladere priskurve i nuværende zonesystem	Bevarer det nuværende zonesystem, men justerer priserne, så lange rejser bliver billigere og korte dyrere.
2. Syv storzoner	Reducerer antallet af zoner markant, og harmoniserer priser på tværs af landet. Mængderabat og metrotillæg fjernes.
3. Dynamiske zoner	Afskaffer faste zoner, og beregner pris ud fra afstand mellem start og slutpunkt. Fem prisniveauer.
3. Storbyzone i hovedstadsområdet	Samler hovedstaden i én zone med lavere priser på lange rejser. Uden for hovedstaden bevares det nuværende system.

Ekspertudvalget anbefaler ikke én specifik model, men vurderer dem op mod kommissoriets pejlemærker og overlader det til politisk beslutning, hvilken model der bedst understøtter målene.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Punkt 10: D-sag: Forskningsstrategi

00.01.00-G01-91-24

Sagsresumé

Denne sag handler om Klima- og Miljøforvaltningens forskningssamarbejder og mulighederne for at opnå ny viden gennem disse.

Klima- og Miljøudvalget drøftede emnet den 21. januar 2025, og efterspurgte yderligere indsigt i praksis og konkrete eksempler.

Med denne sag orienteres udvalget derfor om yderligere eksisterende og potentielle forskningssamarbejder samt områder, hvor ny viden kan styrke forvaltningens arbejde.

Baggrund

Radikale Venstres byrådsgruppe fremsendte et initiativretsforslag til byrådsmødet den 29. maj 2024 vedrørende en forskningsstrategi.

Med afsæt i initiativet pålagde byrådet de relevante fagudvalg at drøfte, "hvor der kan være mangler på evidens eller viden om bedst practice, og om det kan være relevant at søge forskningssamarbejder for at få den relevante viden".

Klima- og Miljøudvalget drøftede den 21. januar 2025 forskningssamarbejder på klima- og miljøområdet, og ønskede en yderligere indføring i praksis på området og eksempler på samarbejder.

Klima- og Miljøudvalget får med denne med denne sag indblik i udvalgte aktuelle forskningssamarbejder på klima- og miljøområdet, samt områder hvor forskningssamarbejder forventes at kunne bidrage med væsentlig viden.

Det er Klima- og Miljøforvaltningens vurdering, at forskningssamarbejder inden for klima- og miljøområdet er vigtige. Dette skal dog vejes op mod de ressourcer, det kræver at indgå i samarbejde. Derfor kræver det en nøje vurdering af udbyttet i forhold til indsatsen.

Herunder gennemgås forvaltningens nuværende praksis samt en række af forvaltningens forskningssamarbejder og erfaringerne hermed.

Klima- og Miljøforvaltningens nuværende praksis

Klima- og Miljøforvaltningen arbejder bredt med inddragelse af forskning, både i regulære samarbejder med universiteter og i det løbende arbejde, hvor forvaltningens vidensmedarbejdere trækker på den relevante eksisterende viden.

Forskningsbaseret udgangspunkt

Forvaltningens strategiske arbejde er baseret på forskning og evidens. De planer, der er udarbejdet for klima- og miljøområdet såsom Klimahandleplanen, Grøn Mobilitetsplan, Handleplan for vandets kredsløb m.v. er alle lavet med inddragelse af aktuel forskning, og der ligger flere regulære forskningssamarbejder i planerne.

Det er svært at forestille sig denne slags strategisk planlægning, der ikke trækker på ekspertviden, både internt i forvaltningen, på universiteter i ind- og udland samt hos ministerier, interesseorganisationer m.v., der alle har ekspertise på forvaltningens områder.

Potentielle samarbejder

Forvaltningens nuværende praksis har fokus på at hæve vidensniveauet inden for mobilitets-, klima- og miljøområdet. Det sker med øje for ressourcetræk og sikring af driftens kvalitet.

Når forvaltningen indgår i nye forskningssamarbejder, sker det dermed på baggrund af en række overvejelser. Eksempler på disse overvejelser er:

- Tids- og ressourceforbrug.
- Effekt på målsætninger mv.
- Perspektiver på fremtidige udviklingsmuligheder.

Forskningssamarbejderne skal herudover planlægges, så de bidrager til at opfylde de politiske mål, som er vedtaget, herunder målet om klimaneutralitet i 2030 og de mål, der indgår i andre aktuelle planer såsom Grøn Mobilitetsplan, Handleplan for Vandets Kredsløb m.v.

To relevante områder til forskningssamarbejder fremadrettet

Forvaltningen vurderer, at der er potentiale for et stort udbytte af ny forskning på særligt to områder under forvaltningens portefølje: 1) Affaldssortering. 2) Vandprøver.

Forskning i affaldssortering med henblik på øget genanvendelse

Forskning i brugen af kunstig intelligens og billedgenkendelse af affaldsfraktioner er relevant at dyrke, da ny viden på området kan bruges til at forbedre affaldssorteringen og øge kommunens genanvendelse.

Vandprøver med henblik på at målrette indsatsene i vandløb og fjord

Et mere systematisk overblik over vandtilstanden i både Odense fjord og kommunens vandløb kan bidrage til at kommunen effektivt kan målrette miljøindsatserne. Det er forvaltningens vurdering at dette er et område der vil være forskningsmæssig interesse i.

Klima- og Miljøforvaltningens nuværende forskningssamarbejder og erfaringer

Klima- og Miljøforvaltningen har og har haft en række forskningssamarbejder. I den forbindelse har forvaltningen gjort sig en række erfaringer gennem både nuværende og tidligere projekter.

Samarbejder kan opstå via flere forskellige kanaler, oftest ved at uddannelses- og forskningsinstitutioner kontakter forvaltningen med forslag til et konkret projekt. Det sker også med jævne mellemrum, at specialestuderende kontakter forvaltningen med forslag til konkrete undersøgelsesdesign eller studier, som de ønsker at gennemføre i forvaltningen eller indenfor forvaltningens fagområde. Og sidst men ikke mindst arbejder forvaltningen ind i en række EU-projekter under Horizon, EU's store innovations- og forskningsprogram.

Et udvalg af nuværende og tidligere forskningssamarbejder

Her følger et udvalg af forskningsprojekter som forvaltningen deltager eller har deltaget i. Udvalget er ikke udtømmende og projekterne beskrives kun overfladisk.

Klimapartnerskab Fyn - FYN2030 og SDU's Climate Cluster

De ti fynske kommuner samarbejder i FYN2030 om en række klimaindsatser, der går på tværs af kommunegrænser. FYN2030 indgår i et nyt partnerskab med Syddansk Universitets Climate Cluster, et tværfagligt forskningscenter med fokus på at forene og fremme klimaforskning inden for temaer som adfærd, forbrug, beslutningskraft, innovation, design, sundhed og natur.

Partnerskabet vil have fokus på at udvikle og afprøve indsatser inden for temaerne klimatilpasning og klimavenlig adfærd med fokus på:

- "Den tekniske omstilling": Udvikling af tilgange til at imødegå konkrete problemer, hvor teknologiske, organisatoriske, økonomiske og andre praktiske barrierer ofte er i fokus.

- "Den mentale omstilling": Udvikling af nye metoder til fremme af de kulturforandringer - ændringer i vaner og adfærd - som ofte er hovedbarrierer for større ændringer i forbindelse med klimaspørgsmålet.
- Opbygning af relevante og nødvendige partnerskaber og samarbejder med andre interessenter omkring opgaverne. Det gælder både erhvervslivet, interesseorganisationer, borgergrupper, fonde m.v.

Odense Fjord Samarbejdet – fokus på fjordens vandtilstand

I Odense Fjord Samarbejdet (OFS) arbejder Klima- og Miljøforvaltningen sammen med Biologisk Institut på Syddansk Universitet, Kerteminde- og Nordfyns kommuner, Danmarks Naturfredningsforening, Fjernvarme Fyn, SEGES m.fl. om at få dyr, planter og liv tilbage i Odense Fjord, og leve op til EU's vandrammedirektiv. Samarbejdets mål er at skabe god økologisk vandtilstand i Odense Fjord før 2027.

EU-life – og andre Horizon-projekter

Forvaltningen samarbejder med SDU for at afdække effekten af Life Ring, et projekt der fokuserer på naturforbedring ved arealomlægning. SDU undersøger konkret klimagasudledningen før og efter arealomlægningen.

Projektet ligger under EU's Horizon program, der udelukkende arbejder forskningsbaseret og i samarbejde med en lang række universiteter spredt over hele kloden. Horizon finansierer blandt andet også ARCADIA (se herunder), Policymix4mobility og 15-minuttersbyen (se herunder), Reconnect-projektet om naturbaseret klimatilpasning – der var med til at reetablere strandtudsens leveområder – og østdiget i Seden Strandby, hvor DTU koblede en ph.d. på, for at undersøge i hvilket omfang borgere er villige til at betale for natur.

ARCADIA – et internationalt forskningsprojekt om god vandtilstand

Odense Kommune er projektleder for Model Region Fyn i ARCADIA-projektet, et stort forskningsprojekt i EU-regi, der fokuserer på naturbaserede løsninger for Odense Fjords vandtilstand – og lidt mere bureaukratisk – hvordan styringskæden mellem forskellige interessenter – fx flere kommuner der deler et vandmiljø – fungerer.

Projektets samarbejdspartnere er: Vandcenter Syd, Syddansk Universitet, Odense Fjord Samarbejdet og Regional Udvikling, Region Syddanmark. EU støtter den danske del af ARCADIA-projektet med omkring 20 mio. kr.

Efter projektet kan de fynske erfaringer være med til at forbedre vandmiljøet andre steder i verden.

POLICYMIX4MOBILITY og idealet om 15-minutters byen

Er et forskningssamarbejde støttet af EU's Horizon-program, der involverer 4 kommuner fra Cypern, Italien, Tyskland og Danmark, samt flere forskningsenheder, blandt andet Aalborg Universitet.

Formålet er at undersøge og udvikle nye metoder til at få flere områder til at samarbejde om at udbrede bæredygtig mobilitet, fx på tværs af sundheds-, klima- og ældresektoren. Der er ofte forskellige logikker og interesser på tværs af de store sektorer, hvilket kan udfordre, når der arbejdes med ændringer, der kræver fælles front. Der arbejdes med andre ord målrettet med organisatorisk silo-nedbrydning i dette projekt.

Forskningsprojektet er inspireret af tankegangen om "15-minutters-byen", som er et by-ideal hvor daglige gøremål kan klares inden for 15 minutters bæredygtig transport.

D4RUNOFF – regnvandshåndtering

Odense Kommune samarbejder i dette projekt med Københavns Universitet, der arbejder for at skabe nye rammer til forebyggelse og håndtering af forureningen fra regnvand. Regnvand kan føre til overanstrengte og ineffektive spildevandssystemer, hvilket tillader potentielle skadelige forurenende stoffer og forurenende stoffer at brede sig i det omgivende miljø.

Forvaltningen har et tæt samarbejde med Syddansk Universitet omkring reduktion af plastforbruget i kommunen. Det har indtil videre udmøntet sig i et samarbejde med en kandidatstuderende, der har arbejdet med reduktion af forbruget af plast og kortlægning af affaldsstrømme på OUH, samt med en ph.d.-studerende, der arbejder med hvordan aktører i genanvendelsesindustrien reagerer på udefrakommende ændringer. I samarbejdet har forvaltningen gode erfaringer med at bruge forskning/studerende.

Borgerinddragelse og adfærdsdesign

Klima- og Miljøforvaltningen har en løbende dialog med en ph.d.-studerende om borgerinddragelse og adfærdsdesign, særligt vedrørende projektet i Skibhuskvarteret.

Gaia

Klima- og Miljøforvaltningen deltager i forskningsprojektet Gaia under SDU. Indtil videre er projektet på et stadie, hvor man afventer ansøgere til forskningsstipendierne, der på tværs af akademiske discipliner orienterer sig mod forskning inden for klima- og miljøområdet, med udgangspunkt i SDU's Climate Cluster. Der ligger et stærkt fokus på koblingen mellem den akademiske verden og "virkelighedens verden", altså på, hvordan forskningsresultater medfører konkrete forandringer.

Den løbende inddragelse af viden og erfaringer

Forvaltningen arbejder løbende med at inddrage viden fra en række aktører, der ligger ud over forskningsverdenen. Der sidder eksperter hos interesseorganisationer og i ministerierne, som er afgørende for at arbejdet fungerer som det skal.

Når der kommer ny lovgivning om fx etablering af en grøn pulje i forbindelse med vedvarende energi-anlæg, rækker forvaltningen ud til både ministerier og kommuner, der allerede er i gang med arbejdet for at sikre, at man forvalter korrekt i Odense Kommune, og kan høste frugten af andres erfaringer, så der kan arbejdes så effektivt som mulig.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Punkt 11: D-sag: Orientering om kommende udbud på bybusser

13.05.16-G01-87-24

Sagsresumé

Denne sag omhandler udviklingen af den kommunale bustrafik i lyset af Odense Byråds målsætning om, at kollektiv trafik skal udgøre et reelt alternativ til bilen for flere odenseanere.

Den kommunale bustrafik i Odense varetages i øjeblikket af Keolis på baggrund af en kontrakt, der udløber medio 2027 og ikke kan forlænges.

Klima- og Miljøudvalget godkendte på mødet den 12. august 2025 en proces for det kommende udbud af den kommunale bustrafik.

Udbudsprocessen vurderes som en administrativ opgave, og med denne sag modtager Klima- og Miljøudvalget en statusorientering om processen.

Direktør i FynBus, Rasmus Bach Mandø, deltager i mødet og vil informere om udbuddets indhold og gennemgå den kommende proces.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.

Punkt 12: D-sag: Aktuelle sager

00.22.00-A26-12-24

Sagsresumé

Orientering om aktuelle sager.

Indstilling

Sagen fremsendes til orientering.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlem Mark Grossmann deltog ikke i mødet.